

6. Deloitte. Global Powers of Retailing 2025.
7. Statista. Retail Digitalization Report 2024 (профільний дайджест/розділ про цифровізацію ритейлу). URL: <https://www.statista.com/>

Романюк Є. О.,
здобувач вищої освіти спеціальності F3 Комп'ютерні науки
Науковий керівник: Богатенкова О. Є., асистент кафедри економічної
кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

ДИСКРЕТНІ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПЛАНІВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Забезпечення продовольчої безпеки держави є одним із ключових завдань соціально-економічного розвитку країни [4]. В умовах обмеженості ресурсів та нестабільності ринкових процесів особливого значення набуває ефективне планування виробничої діяльності аграрних підприємств. Економіко-математичне моделювання є важливим інструментом прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері сільськогосподарського виробництва [1].

Дискретна математика відіграє провідну роль у процесі формування оптимальних виробничих планів, оскільки більшість змінних в аграрному виробництві мають дискретний характер. До таких змінних належать кількість засіяних гектарів, кількість одиниць техніки, обсяг використаного насіння, кількість залучених працівників, кількість виробленої продукції [2]. Використання безперервних моделей у таких задачах часто не відображає реальних умов господарювання, тоді як дискретні моделі дозволяють врахувати практичні обмеження.

Одним із найбільш поширених підходів є застосування моделей цілочислового лінійного програмування. В межах таких моделей формулюється цільова функція, яка може бути спрямована на максимізацію прибутку або мінімізацію витрат виробництва [1]. При цьому враховуються обмеження щодо площі земельних угідь, фінансових ресурсів, кількості паливно-мастильних матеріалів, трудових ресурсів та виробничих потужностей.

Загальний вигляд дискретної оптимізаційної моделі можна подати у такій формі [2]:

$$\text{Max } Z = c_1x_1 + c_2x_2 + \dots + c_nx_n$$

за умов:

$$a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \dots + a_{1n}x_n \leq b_1$$

...

$$x_1, x_2, \dots, x_n \in Z^+,$$

де x_i – обсяги виробництва або площі посівів певних культур, c_i – очікуваний прибуток з одиниці продукції, a_{ij} – норми витрат ресурсів, b_i –

доступні обсяги ресурсів.

Використання дискретних моделей дає змогу підвищити точність планування виробництва, знизити рівень втрат, оптимально розподіляти ресурси та забезпечувати сталий розвиток аграрного сектору. Застосування таких моделей є особливо актуальним в умовах змін клімату, нестабільності ринків та зростання потреб населення у продовольстві.

У перспективі доцільним є поєднання методів дискретної оптимізації з інформаційними технологіями та системами підтримки прийняття рішень, що дозволить автоматизувати процес планування та зробити його більш адаптивним до змін зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Hillier F. S., Lieberman G. J. Introduction to Operations Research. New York: McGraw-Hill, 2014. URL: <https://epdf.pub/introduction-to-operations-research-seventh-edition.html>
  2. Nemhauser G., Wolsey L. Integer and Combinatorial Optimization. New York: Wiley, 1988. URL: <https://dokumen.pub/integer-and-combinatorial-optimization-wiley-series-in-discrete-mathematics-and-optimization-1nbsped-047182819x-0471359432-9780471828198.html>
  3. Handbook of Operations Research in Agriculture and the Agri-Food Industry. Springer, 2015. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4939-2483-7>
- FAO. The State of Food Security and Nutrition in the World. Rome, 2023. URL: <https://openknowledge.fao.org/items/445c9d27-b396-4126-96c9-50b335364d01>